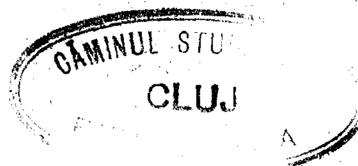
ANUL V. - No. 18.
15 Iulie 1929.

„Vom lovi deopotrivă în străinul parazitar şi în Românul necinstit şi înstrăinat!“

INFRĂŢIREA ROMÂNEASCĂ

Organ al „Ligii Apărării Naţionale Creştine“
Apare la 1 şi 15 a fiecărei luni

CUPRINSUL:

Un număr 12 Lei

Abonamentul în interiorul ţării 1 an 300 Lei, 6 luni 150 Lei
„ în străinătate . . 1 an 400 „ 6 „ 200 „

Redactor responsabil: Dr. Lazar Isaicu.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
CLUJ, STRADA B O B N-rul 7

TIPOGRAFIA „ARDEALUL
STR. MEMORANDULUI Nr. 22.

ANUL V. — Nr. 18 Cluj, 15 Iulie 1929

INFRĂŢIREA ROMÂNEASCĂ

Organ al „Ligii Apărării Naţionale Creştine“

DIN STUDIUL „DESPRE POPORAŢIE.“

Prefaţa[1)]

Habent sau fata libelli.

„Cărţile au soarta lor“. Putem adăogi:

Soarta cărţilor, uneori e soarta oamenilor.

E cazul meu cu cartea „Despre Poporaţie“, care apare astăzi în a doua ediţie.

La 1886, întorcându-mă din străinătate — unde petrecusem, cu mici întreruperi, încă dela 1871, în interesul studiilor — şi aşezându-mă la Iaşi, de unde plecasem: aceea ce m'a surprins acum — în contrast cu ceeace văzusem aiurea — a fost „poporaţia“.

Oraşe streine, în mijlocul poporaţiei româneşti.

Sub impresia acestui fenomen surprinzător, al poporaţiei — contrastând cu direcţia generală de pe atunci, a spiritelor, către „liberalism şi umanitarism“, reprezentată, între alţii, şi de Titu Maiorescu — am scris cel d'intâiu studiu al meu, prin care arătam necesitatea altei direcţii, sub titlul „Generaţia dela 48 şi Era Nouă“ (1 vol. p. p. 106. Iaşi 1889).

La 1890, am supus fenomenul descreşterii poporaţiei şi deznaţionalizării oraşelor româneşti, unei cercetări mai amănunţite, într'un studiu economic, publicat în ziarul „Era Nouă“, din Iaşi, sub titlul: „Meseriaşul român“ — Cauze — Efecte — mijloace de îndreptare.

La 1893, acest studiu, însoţit de o introducere, l'am publicat în broşura: „Meseriaşul român. Cu o prefaţă“. (1 vol. p. p. XXXIV + 107, Iaşi 1893).

Intre anii 1893—1895, ca deputat, am adus problema poporaţiei înaintea Adunării deputaţilor: în şedinţa dela 8 Februarie 1893, la discuţia generală a proiectului de lege pentru „organizarea învăţământului profesional;“ în şedinţele dela 7 Martie şi 22 Noemvrie 1894, interpelând în chestia alcoolismului; în şedinţa dela 23 Noemvrie 1893, la discuţia proiectului de răspuns la Mesagiu; în şedinţa dela 16 Martie 1895, la discuţia generală a budgetului ministerului cultelor şi instrucţiunii publice.

Aceste cuvântări parlamentare, având de scop să îndrumeze soluţia problemei poporaţiei româneşti prin intervenţia Statului, le-am publicat apoi cu studii introductive, în două scrieri: „Monopolul Alcoolului“ (1 vol. pp. XXVIII + 142, Bucureşti 1895), „Ţăranii şi clasele dirigente“ (1 vol. pp. LXIX + 35, Bucureşti 1895).

Dar faptul el însuşi, al descreşterii poporaţiei creştine şi desnaţionalizării oraşelor României — aşadar ca în acelaş mediu, o poporaţie, acea naţională, să scadă, iar cealaltă, acea streină, să crească — avea nevoe să fie lămurit teoreticeşte: ca bază a oricărei intervenţii practice. Ceeace nu era posibil, decât raportându-l la legea naturală, care îl stăpâneşte.

Cercetarea acestei legi naturale, a legii poporaţiei — aşa precum a fost expusă de Robert Malthus de premergătorii şi urmaşii săi — m'a pus în faţa unor contraziceri, cari luau acestor cercetări orice valoare teoretică şi practică: de înţelegere şi de înrâurire posibilă a fenomenului.

Incercând să înlătur aceste contraziceri, am crezut că le pot rezolvi, prin altă formulă a legii poporaţiei — mai puţin rigidă decât acea matematică a lui Malthus, dar nu mai puţin riguroasă — exprimându-i esenţa.

In cursul acestor cercetări, mi s'a lămurit tot mai mult că economia politică, ea însăşi, fusese sistematizată greşit: luând ca principiu de sistematizare avuţia, pasivă, în loc de a pleca dela poporaţie, ca principiu activ al economiei sociale, şi trebuind dar a fi şi principiul ştiinţei care o cercetează. Am zis Ştiinţa economică este ştiinţa care determină legile cari stăpânesc îndestularea trebuinţelor materiale ale poporaţiei umane. (Vezi p. 14).

Aceste cercetări, le-am publicat în volum, sub titlul Despre Poporaţie. Statistica, Teoria şi Politica ei. (1 vol. pp. XVI + 466, Iaşi 1899).

Prezintat Academiei Române, studiul meu „Despre Poporaţie“, a obţinut la 1900, premiul Lazăr, pe baza raportului redactat de Dr. Vicenţiu Babeş, în care se zice (Analele Academiei Române. Seria II. T. XXII, pp. 437—442):

„Oricine, la noi, ar voi a se ocu„pa cu cercetarea şi dezvoltarea ul„terioară a acestei chestiuni, deve„nită pentru unele State şi popoa„re foarte actuală, şi — pare-mi-se — anume pentru România chiar „ardentă, va găsi în această carte „la olaltă adunat tot materialul necesar, o bună călăuză, o bogată „fântână de cunoştinţe, de date şi „idei“.

Mie, îmi mai rămânea: să aplic legea poporaţiei la înţelegerea ştiinţifică, exactă, a fenomenului descreşterii poporaţiei româneşti — care să-mi servească la înţelegerea legii. Ceeace am făcut, expunând rezultatul cercetărilor mele: în studiul „Mişcarea poporaţiei urbane din Moldova“, („Revista Idealistă“, Septemvrie, Noemvrie 1905, şi Ianuarie 1906), şi mai pe urmă, ca încheere, în trei prelegeri, ţinute de mine, la Vălenii-de-Munte, în Iulie 1909, şi pe cari le-am publicat apoi în anul urmă-

[1)] Reproducem aici prefaţa la studiul Dlui A. C. Cuza „Despre poporaţie“ ediţia II apărută în acest an, după o luptă de 5 ani cu *Casa Şcoalelor* în care prefaţă autorul schiţează activitatea naţionalistă dela 1889 până astăzi, şi emite ideia unei „noui sistematizări a economiei politice“, pornind, ca punct cardinal, nu dela elementul mort, *„avuţie“* ci dela factorul viu *„populaţie“*, pentru a cărei îndestulare, economia politică este chemată să stabilească legi stiinţifice.

tor, sub titlul „Scăderea poporației creștine și înmulțirea Jidanilor în orașele României. (1 br. p. p. VI + 91, Vălenii-de-munte 1910).

Această scriere, de aplicare a cercetărilor mele teoretice cu privire la poporație — având de scop anume ca să ajung la înțelegerea poporației românești — se vede că face parte integrantă din cartea mea „Despre Poporație": și ca teorie, ilustrându-i principiile, și ca practică, îndeplinindu-i scopul.

*

Ca profesor de economie politică, la Facultatea de drept a Universității din Iași, din luna Ianuarie 1901 — fiind vorba tocmai de teoria științei — cartea mea Despre Poporație, dela 1899, mi-a servit ca bază a expunerii cursului, și la care mă raportam necontenit, ca și la celelalte studii economice politice, ale mele, în legătură cu dânsa, cari au ajuns, cu timpul, a nu se mai putea găsi în comerț.

Văzând această lipsă, de care se plângeau studenții, Consiliul Facultății de Drept, a hotărât să ceară Ministerului instrucției publice, aplicarea Art. 92, al legii învățământului secundar și superior, din 1912, cu privire la publicarea cursurilor profesorilor universitari.

La 12 Martie 1921, cu Procesul-verbal Nr. 3469, Consiliul Facultăței de drept, din Iași, a hotărât să ceară Ministerului Instrucțiunii, publicarea lucrărilor: 1°) Despre Poporație, 2°) Studii economice politice. Această hotărâre a fost înaintată în aceeaș zi, Ministerului.

La 12 Noemvrie 1921, Ministerul Instrucțiunii, „Casa Școalelor și Culturii poporului", cu Adresa Nr. 6445, a comunicat Decanatului, că aprobă cererea Consiliului.

In urma acestei hotărâri, „Casa Școalelor" a și încredințat imprimeriilor „Independența" din București, volumul „Despre Poporație" (1899), din care ea a tipărit, dela August 1922 până în Iunie 1924 treizeci și patru de coale.

Dar aici, Administrația „Casei școalelor" — pentru cari motive nu putem ști — a refuzat să aprobe tipărirea, în „Anexă", a celor trei prelegeri dela 1909, despre „scăderea poporației creștine și înmulțirea Jidanilor în orașele României" — deși această materie fusese doar punctul de plecare și scopul lucrării (vezi Introducerea pag. 3), și făcea parte integrantă, așadar, din studiul „Despre Poporație".

Cu toate acestea — menținându-și refuzul — a mers mai departe:

Casa școalelor, a pus în vânzare coalele tipărite — fără Anexă, fără prefață la nouă ediție, fără tabla de materii și, se înțelege, că și fără știrea autorului — sub titlul trunchiat: „Despre poporație de A. C. Cuza, profesor universitar, (București, Imprimeriile „Independența", Str. R. Poincaré, 17)", 1 volum de 530 pagini.

Din cauza aceasta, între autor și Casa școalelor, s'a născut un diferend juridic, care a întârziat, cu încă cinci ani, tipărirea lucrării.

*

Ediția a doua, a studiului „Despre Poporație", dela 1899, apare astăzi — sub îngrijirea autorului: cu Prefață, Anexă, Note, Registru și Tablă de materii.

Cetitorii ei singuri, vor putea să vadă, care din aceste părți — excluse împreună din volumul publicat de Administrația „Casei Școalelor", la 1924 — putea să lipsească, și dacă eram îndrituit să cer publicarea lor.

Căci ediția a doua, doar'avea ca cea d'intâiu datorie să răspundă la următoarea întrebare:

Legea poporației — așa precum fusese formulată ca lege naturală, în studiul dela 1899 — este ea oare încă valabilă?

Din principiu — chiar dacă nu l'ași fi menținut, pentrucă nu era nevoe să-l schimb — se cerea să las textul studiului meu dela 1899, fără schimbare: cu toate dovezile și argumentația lui de-atunci. Ceeace am făcut. Căci am socotit întotdeauna, că o carte aparține timpului ei.

Răspunsul direct, la întrebarea pusă, l'am dat prin publicarea, în „Anexă", a cercetării dela 1910, cu privire la poporația orașelor României — care ilustrează și confirmă legea poporației — și prin cele patru Note, dela 1929, care o supun încă odată revizuirii, fiecare din alt punct de vedere.

Concluzia Generală, a celor patru note — tratând despre: I. Legea poporației; II. Poporația Franței; III. Poporația orașelor României; IV. Economia politică și poporația — am rezumat-o în aceste cuvinte (pag. 690):

Verificarea, prin aceste Note, dela 1929, confirmă în totul cercetările studiului „Despre Poporație", dela 1899: cari rămân neschimbate.

Cu această concluzie, cele două scopuri, pe cari le urmăresc de patruzeci de ani —, legând soarta mea, cu adevărat, de soarta subiectului acestei cărți — pot zice astăzi, că sunt pe deplin atinse:

Legea poporației, revăzută și formulată cu mai multă precizie, mi-a permis să determin cauza primă a fenomenului descreșterii poporației și desnaționalizării orașelor românești, și totodată să contribui la așezarea economiei politice — ca și a politicei economice — pe baze mai sigure.

Două rezultate teoretice, cuprind toată munca unei vieți întregi: o nouă formulă a legii poporației, și o nouă definiție a economiei politice.

I. Poporația are tendința constantă de a trece de limita depe urmă a dezvoltării sale posibile, determinată în tot momentul de cantitatea mijloacelor de existență, pe cari și le poate procura și cu cari este obicinuită să trăiască.

II. Economia politică, este știința legilor și factorilor cari stăpânesc poporația umană în raport cu mijloacele de existență, având ca scop cunoștința și cârmuirea luminată a economiei națiunilor.

A doua ediție a studiului, „Despre Poporație", se prezintă dar, nu numai ca o cercetare complectă a legii poporației, ca lege naturală — rezolvind definitiv, în teorie, și problema poporației românești, dela orașe, și a naționalizării acestora — dar tot odată ea cuprinde și o nouă sistematizare a economiei politice, după acelaș principiu, așa precum a fost schițată, în ultima Notă (Vezi p. 685—689).

Acestea sunt rezultatele teoretice, dobândite. Dar în dosul lor, stau interese practice naționale — de cea mai mare însemnătate: cari nu pot fi satisfăcute, decât numai în lumina teoriei.

Conducătorii politici și culturali ai nației românești — în deosebi studențimea universitară română, conducătoarea de mâne — să aibă pururea în vedere, că teoria este practica cea adevărată.

Cu o singură condiție:

Ca teoria să treacă la practică — iar practica, să înțeleagă teoria.

Teoria poporației, care se înfățișează aici, cere imperios — în ultimul ceas — ca practica să înțeleagă și să aplice adevărurile ei: față de nația românească.

A. C. CUZA

Guvernanţi netrebnici

Cuvântul este aspru; dar să-mi spună adevăratul Român dacă nu este întemeiat, luând în consideraţie şi cumpănind cu dreaptă judecată ceea ce urmează.

Orice om luminat ştie, că din cele trei elemente cari compun statul: *teritoriul, naţiunea* şi *puterea organizată conducătoare*, primele două au preponderenţă, păstrând prin firea lucrurilor un caracter de o durată şi o însemnătate determinantă faţă de puterea de stat, care poate fi organizată într'un fel sau altul, după împrejurări şi oameni. Dovadă despre acest elementar adevăr ni-l aduce cu prisosinţă situaţia schimbată postbelică: puterea de stat, după sguduitura războiului mondial, a luat diferite forme după împrejurări şi oameni. Se poate verifica imediat această constatare, prin exemplul Germaniei republicane şi al Italiei fasciste.

Ceea ce rămâne însă permanent, într'un stat cu viaţă, este *teritoriul* şi *naţiunea*, care din străbuni l-a ocupat, l-a muncit şi l-a păstrat.

Pe teritoriu şi naţiune se clădeşte puterea de stat; şi aceasta împreună cu cele două elemente de primul ordin, primordiale, formează statul.

Fără unul din cele două elemente, stat nu poate exista în lumea noastră actuală: nici putere de stat asupra unei naţii fără teritoriu, nici putere de stat asupra unui teritoriu fără naţiune, asupra unei pustietăţi.

Teritoriul şi naţiunea, având aceeaş importanţă fundamentală, esenţială în viaţa statului, urmează că ambele elemente trebuesc în aceeaş măsură ocrotite, apărate şi păstrate.

După cum puterea organizată a statului apără şi păstrează elementul de bază al statului, care se numeşte *teritoriu*, tot aşa trebue cel puţin în aceeaş măsură să apere şi să păstreze cu cel puţin aceeaş grijă, cel de al doilea element de bază, care este *naţiunea*.

Această consecinţă logică, aproape de mintea oricui, cum zice Românul cu bunul lui simţ, este nesocotită de guvernanţii noştri cari s'au perindat la putere dela înfăptuirea României mari până în anul 1929.

Naţiunea română, ca fiinţă etnică deosebită de celelalte neamuri conlocuitoare, se ocroteşte şi se păstrează, menţinându-i sănătatea şi sporindu-i la maximum vigoarea fizică.

Suntem de acord cu această ţintă politică, Dlor politiciani? Cred că da. Zic ţintă politică, pentrucă neglijând sănătatea naţiunii, îi scade vigoarea, şi cu acest deficit vital, statul scapătă tot mai jos în viaţa politică a celorlalte state. Aşadar, nimic nu este mai intim legat de viaţa politică a unui stat, decât îngrijirea de sănătatea naţiei, de prosperitatea ei fizică. Dacă suntem de acord asupra acestui elementar adevăr, vă întreb domnilor, cari aţi condus România în prima decadă a întregirii ei, cum v'aţi îngrijit, cum aţi menţinut şi apărat sănătatea poporului român? Aţi menţinut-o şi apărat-o cu aceeaş grijă, ce o purtaţi integrităţii teritoriului?

Am să dau un singur exemplu, spre a dovedi că v'aţi perindat la putere ca nişte netrebnici, lăsând în desăvârşită părăsire chestiunea ce atinge în modul cel mai grav puterea fizică a poporului nostru: alcoolismul. Nimic nu atacă cu efecte mai adânci în generaţia actuală şi urmaşii ei, puterea de viaţă a naţiunii, ca patima consumării spirtuoaselor.

Faţă de calamitatea alcoolismului, ce aţi făcut domnilor conducători politici? Care din partidele de guvernământ a adus legea, care să stăvilească răul ucigător de viaţă românească? Nici liberalii, cari au guvernat 6 ani România întregită, nici averescanii, nici naţional-ţărăniştii nu au avut curajul, nu au dovedit prevederea, şi iubirea de neam, să stârpească patima băuturii.

Nu văd răul? Oricine îl vede şi-l denunţă. Alta-i cauza. A încerca să distrugi alcoolismul, înseamnă a împuţina pentru moment veniturile statului şi a lovi simţitor în aceia care-l propagă: *în Jidanii fabricanţi de spirt şi debitanţi de alcool* într'o măsură mult mai largă decât cârciumarii români. Şi cum partidelor politice, ajunse la putere, le trebue bani pentru căpătuirea aderenţilor din bugetul statului, acest stat trebue să încaseze cu orice preţ: chiar tolerând patima băuturii, cu distrugerea energiei fizice a naţiei; şi cum partidele politice duc o politică conformă intereselor jidoveşti, nu îndrăsnesc să atace bărbăteşte plaga alcoolismului spre a nu atinge pe Jidani.

Este în deobşte cunoscut, că gradul jidovirii conducătorilor politici a unei ţări, se măsoară după felul cum aceştia luptă contra alcoolismului, ajuns o ramură de îmbogăţire pentru neamul lui Iuda.

Cercetează, domnule cititor legiferarea noastră din ultimii zece ani; vei întâlni un noian de legi, cari, în afară de reforma agrară şi Constituţia dela 1923* nu rezultă din nevoile adânci ale neamului, nostru; ci mai mult din idea nenorocită de a legifera cu orice preţ, pentruca partidul instalat la putere să se poată lăuda, că a lucrat.

Singura lege, care se impunea unor bărbaţi politici, vrednici de acest nume, singura lege care se impunea ca o poruncă dumnezeiască pentru păstrarea sănătăţii neamului, era o lege clară şi radicală de stârpire a alcoolismului. Atare lege nu a venit timp de zece ani. In acest răstimp se iroseşte sistematic energia vitală a *naţiei*, urmând ca o neagră fatalitate, să pătrundă în locul populaţiei de baştină, ce piere, neamul Jidanilor, cari ne distrug sistematic lumea românească dela ţară.

Cine se îndoeşte de faptul înlocuirii populaţiei noastre rurale prin Jidani, să meargă în Maramureş, în Bucovina, în Basarabia, în Moldova, cu un cuvânt în jumătatea de Nord a ţării întregite, şi se va convinge de tot dezastrul naţional, şi deci politic, ce ne aşteaptă, înlesnit şi favorizat, prin neprevederea, laşitatea şi jidovirea progresivă a partidelor noastre politice.

Primejdia alcoolismului necombătută timp de zece ani de partidele politice dovedeşte netrebnicia acestora şi necesitatea inexorabilă a schimbării sistemului actual de guvernare.

I. C. CĂTUNEANU

*) Afară de punctul încetăţenirii Jidanilor în bloc.

DIN VIAȚA TRUDITĂ A MOȚILOR NĂSĂSTUIȚI.

Memoriu[1]

Munții Apuseni se pregătesc de îngropare. Văile adânci vor să prohodească ultima rămășiță, umbrele marilor viteji morți, a căror faimă a înspăimântat dușmanii seculari de eri și a silit să-și plece capul chiar capul încoronat — Impăratul — în acest cuib de șoimi, cerând iertare și pace.

Se schimbă ceva în adâncul sufletului Munților Apuseni!

Azi cine încearcă să se înfigă mai adânc în munți și își rotește privirea în jur, înțelege cu înfiorare ceeace se petrece în structura sufletului Munților Apuseni. Umbre fugare ale marilor martiri înaintași se strecoră umilite și flămânde, femei încovoiate de suspinul vieței amare, copii palizi, timizi, tăcuți, purtând pecetea nenorocirii, iasă în drum, în coastă, cu ochii înholbați așteptând mântuirea.

Iți îngheață sufletul înaintea acestei tragedii!

Doar' scârțeitul carelor, cari duc la vale bogăția Moțului — bradul —, în jos spre Dunăre și spre pusta Ungară, te trezește din înfrigurare. Se duce bradul — prietenul nedespărțit al Moțului — și fiecare lovitură de secure taie adânc în sufletul lui secătuit de vlagă.

In locul codrului răsare piatra, în locul părăului cristalin se năruie pământul, ca-și sufletul Moțului distrus pe vecie.

Sifilisul, tuberculoza în sfântă alianță cu dușmanii codrilor au pornit o luptă crâncenă de extirpare al acestui nobil popor, și ce nu poate dărâma puterea lor, dărâmă alcoolul. Trupul istovit și otrăvit în luptă se stinge! Iar ca nimic să nu rămână din sufletul curat al Moțului, se înfig în munți pe nesimțite, pocăiții, baptiștii și alte secte nemiloase, cu rânjetul hidos pe buze, distrugând și sufletul nenorocitului Moț, năruind pe veci neamul și sufletul nostru.

Iar Moțul în desperarea nimicirei caută alt Dumnezeu să i se închine, părăsind credința în care i-au trăit și murit strămoșii. Alte altare se ridică în grabă, la cari însă, vai! va arde foc alimentat de ură păgână, nu de dragostea învierei și frăției!

In Munții Apuseni se înplinește tragedia!

In Munții Apuseni se împlinește cu dibăcie deavolească din partea celora, cari au interesul să peară cetatea vestică a Țării — trebue să tresalte toată suflarea românească!

Neamul închegat să se grăbească, cu sfințenia recunoștinței, a aduce daruri acestui popor, jertfit și sărăcit pe altarul întregirei neamului.

Nu lăsați să peară Moțul!

Săriți în ajutorul lui, încălziți-i sufletul înfrigurat de desnădejde, asigurați-i pâinea, dați-i codrul fără care e vitreg Moțul! Faceți să se înalțe iarăși codrul, falnic, pe coastele azi stârpite și mâine secătuite. Faceți să răsune iarăși glasuri cucernice de preoți, la altarele sfințite cu scump sângele martirilor, trecuți prin foc și sabie la veșnicie, în apărarea aceluiaș altar, pe cari azi trebue să-l părăsească, hui duiți de lumea înebunită.

Faceți să dispară otrava alcoolului și a boalelor din trupul Moțului, asigurând desvoltarea neștirbită a capitalului uman, reprezentat de Moți. Faceți să aibă acces nelimitat Moțul la Țară, pentru a coloniza surplusul populației munților. Decongestionați munții, căci azi o suprapopulație străbate codrii, scormonind pământul pentru fărămitura de pâine.

Din Fântânele până în Muntele Găina, dela Vașcău la Dealul Ursului, să răsune glas de bucurie, al învierei și mântuirei! Ampoiul să nu mai plângă, Albacul, Scărișoara, Vidrele să nu-și mai poarte în pribegie suspinul, Câmpenii să tresalte iarăși de fiorii mântuirei și mărirei; Roșia, Abrudul să răsune iarăși de bătaia ștampurilor în luptă cu bogăția stanelor de piatră.

Se cuvine să fie odată viața mulțumită, liniștită în Munții frământați de jale! Doar' Gura Ursului să mai povestească cu mormintele din preajmă-i, de urgia vremilor trecute.

Azi, când hora mare s'a întins între hotare, nu lăsați Moții să stea săraci, umili, înfrigurați la o parte; întindeți brațul și faceți ca și ei să tresalte în fericirea și căldura horei mari și sfinte.

Dați-i codrul, în umbra căruia să-și odihnească în tihnă amarul zilelor trecute, în freamătul căruia să-și încălzească sufletul cu tainele ce-i povestește din zile mari, cu oameni mari viteji întregi. Lăsați ca singur să-și cânte doina arzătoare, netulburat de glasuri străine — în codrul lui, care i-a ocrotit strămoșii. Moțul regenerat, reînsănătoșit va priveghea cu sfințenie de mucenic, cu ochiul ațintit în zare, cu brațul pururea gata a prinde arma, apărând pământul udat cu lacrimile și scăldat în sângele strămoșilor săi.

Să treacă visul groazniciei!

In locul lacrimilor de durere, lacrimile bucuriei să îmbujoreze mâine-zi fețele înveselite ale vlăstalor de Moți; iar în bisericile strămoșești să răsune iarăși slava pentru Ceruri, la aceleași altare și din gura unui popor scăpat de grea urgie și dela moarte.

Domnule Ministru!

Populațiunea Munților Apuseni piere! Și prin ea se nimicește o parte curată din sufletul neamului nostru. Tragedia acestui frântură de popor, urgisit secole de-a rândul tocmai în sentimentele sale curate Românești, m'a sguduit adânc pentru întâia oară în iarna grea de încercări a anului 1919, anul reînvierei noastre, luna Februarie-Martie, când la ordinul Marelui Cartier General am săvârșit primele recrutări pentru Regimentul de Inf. 83, nou înființat, cu sediul la Cluj. Starea sanitară îngrozitoare sifilisul, tuberculoza, gușa, degerația, prăpădul la care a ajuns acest popor, trebue neapărat salvat dela peire. Alăturea de Dl Dr. Amos Frâncu Moț adevărat, descendent al marilor tribuni din 1848, am început și eu să-mi dau tributul pentru scăparea acestor Moți, atât de dragi nouă. Și am fost însărcinat prin ordinul Inspectoratului General Sanitar Cluj, Nr. 6399, cu conducerea anchetelor sanitare în Munții Apuseni, pentru a sonda terenul și a afla adevărata situație sanitară. Primul popas făcut în Poiana Ampoiului m'a îngrozit prin numărul mare de bolnavi, apoi celelalte comune văzute m'au asigurat că situația este desperată.

---

[1]) Memoriul acesta datează din anul 1924. Conține adevăruri dureroase oglindând o situație, pe care partidele de guvernământ perindate la putere nu au avut nici energia morală, nici patriotismul luminat să o îndrepte în mod simțitor. In consecință și astăzi este de aceeaș palpitantă actualitate.

Guvernul actual care se înpănează cu titlul național-țărănist, trece orb și indiferent față de mizeria existentă a acelora, cari sunt *țărani*, cum pretinde Mihalache că-i iubește, și formează elementul *național*, cum pretinde Maniu că-l ocrotește. Realitatea desvăluită de dl Dr. D. Stanca dovedește că partidul zis național-țărănist nici nu iubește, nici nu ocrotește pe țărani!

I-a mințit și îi exploatează prin Jidani.

N. R.

In special apoi în anul 1922, Dl Inspector Gen. Sanitar Dr. T. Gane, inspectând Munţii Apuseni s'a convins la faţa locului, de marea nenorocire şi mizerie a Moţilor şi, în urma acestei inspecţiuni făcute cu toată bunăvoinţa şi sinceritatea, s'a pus baza ambulatoarelor policlinice din Albac, Baia de Arieş, Iara de jos, iar în anul 1924 s'a ordonat o acţiune energică (Nr. 2755—1924 Min. Săn.) de anchete şi combatere al sifilisului în regiunea Albac, Vidra, Bistra, Mărişel, Gilău. Echipe conduse de subsemnatul şi Dl Dr. A. Pop din Târgul Mureş au cutreerat adânc ţinutul acesta, dovedind că, în Munţi s'a înfiltrat adânc sifilisul, tuberculoza şi alcoolismul. Aşa de pildă s'a aflat:

în Poiana Ampoiului 15.01% sif.
în Trâmpoiele — 14.9% sif.
în Albac — — 12.9% sif.
în Arada — — 16.8% sif.
în Secătura — 13.2% sif.
în Bistra — — 21.0% sif.
în Neagra — — 11.9% sif.
în Scărişoara — 15.2% sif.
în Someşul-Rece 6.2% sif.
în Răcătău — 25.4% sif.
în Măguri — 21.4.% sif.
în Mărişel — — 17.6% sif.
în Muntele Rece 20.8% sif.

Procentul urcat al sifilisului, cât mai cu seamă % sifilisului moştenit (9.8% la totalul sifiliticilor) prezintă un mare pericol, nu numai social, ci în primul rând naţional. Deaceea cred că măsura binechibzuită, luată de On. Cons. de Ministri este binecuvântată şi bine venită, să salveze acest nobil popor, dela ruină.

Nevoile sunt multiple, braţul de ajutor trebue să tindă în mai multe direcţii deodată, dar totuşi cea mai importantă parte este laturea economică şi sanitară; din acestea două puncte trebue văzută problema Moţilor şi pornită acţiunea simultan, atât pentru salvarea economică, cât şi reînsănătoşarea fizică.

Din punct de vedere sanitar văd o singură soluţie: interesarea întregului bloc al Munţilor Apuseni (Câmpeni, Abrud, Arad, Hălmagiu Gilău, Huedin) într'o singură şi uniformă conducere de asanare sanitară. Cred deci neapărat de lipsă ca partea interesată a judeţelor Alba, Arad, Hunedoara să fie transpusă (în mod temporar) urgent în raza de acţiune al Inspectoratului General Sanitar, Cluj, că altfel toată acţiunea se fărâmiţează, iar lipsa de uniformitate va periclita şi întârzia realizarea planului uriaş de mântuire.

In ce priveşte combaterea propriu zisă a sifilisului, cred, că, cel mai nimerit organ este Ambulatorul policlinic.

Aceste instituţiuni au dat dovadă prin organizarea lor serioasă şi solidă, că pot duce la bun sfârşit lupta începută. Deci este necesar ca întreg blocul Munţilor Apuseni să fie înfiltrat cu ambulatoare policlinice, înzestrate bine, cu instrumente şi material, cât şi cu medici bine pregătiţi şi bine salarizaţi. Ambulatorul policlinic nu este un loc de tratament şablonic ci, este un centru de luptă, având a organiza populaţiunea din jurul sediului său şi a căuta ca fiecare bolnav să fie evidenţat, tratat, pentru a închide astfel posibilitatea transmisiunei infecţiei.

Organismul ambulatorului policlinic este format din două servicii:

I. serviciul central, permanent (consultaţiuni şi tratament),

II. serviciul extern periodic (anchete, tratament, propagandă prin graiu viu, scris şi filme),

In Munţii Apuseni dat fiind situaţia grea geografică, se impune ca să funcţioneze ambulatoare policlinice stabile în:

Câmpeni, Albac, Abrud, Bistra, Baia de Arieş, Zlatna, Brad, Hălmagiu, Răcătău, Vidra de sus, Iara, Igiu, Călăţele, Gilău.

Fiecare ambulator va primi o rază de acţiune (împărţită după situaţia geografică), având datoria ca să facă anchete speciale, în fiecare comună din sfera sa de acţiune, în timp limitat, înregistrând bolnavii sifilitici şi totodată începând şi tratamentul.

Pentru desăvârşirea acestor anchete sistematice şi generale cred necesar să fie concentraţi toţi medicii şefi de ambulatoare policlinice, pe un timp de 3—4 săptămâni în regiunea Munţilor Apuseni, pentru a face registrele necesare şi examinările populaţiunei.

Organizarea sanitară azi trebuie să se bazeze în prima linie pe tratamentul sistematic al sifilisului, şi numai în planul al doilea profilaxie, dat fiind numărul mare al sifiliticilor. Cu cât mai repede şi cu cât mai multe focare vor fi închise, cu atât se va înlătura procentul transmisiunei.

Prin mai multe ambulatorii policlinice, cât şi un număr mai mare de medici specialişti, în decurs de 5—6 săptămâni se poate face ancheta riguroasă şi stabili în mod precis numărul sifiliticilor, iar după stabilirea aceasta se poate începe momentan tratamentul prin medicii ambulatoarelor cât şi echipe volante. Primăvara şi toamna, când populaţiunea e acasă, se va face în mod periodic tratamentul, ieşind medicul ambulatorului de 2 ori pe săptămână în comună, unde primăria pune la dispoziţia medicului una, sau două camere îngrijite şi totodată se îngrijeşte ca toţi bolnavii să fie adunaţi, la anumită oară. In aceeaş zi se face injecţia de salvarsan, cât şi cea de bismut, deci bolnavii vor fi supuşi unui tratament modern şi eficace acasă în comună, cruţând astfel timp, bani, şi oboseală.

Astfel în timp de 6 săptămâni fiecare bolnav poate primi 12 injecţii cu neosalvarsan + 12 injecţii cu bismut, tratament care este modern şi suficient nu numai pentru închiderea focarelor de infecţiune, ci şi pentru vindecarea radicală a sifilisului.

Iată deci şi din punct de vedere economic, cât şi naţional, ce mare importanţă are acest fel de tratament. Cât timp cruţă lucrătorul, economul, cât progres se asigură prin aceasta? Combaterea sifilisului organizat pe sate ori şi ce mare buget să reclame, totuşi este mic în comparaţie cu economia-naţională câştigată prin ajutorul ţărănimii. In această acţiune nu numai ţăranul, muncitorul, beneficiază de procedeul acesta, ci în primul rând STATUL, fiecare ban jertfit azi pe altarul reînvierei corporale a poporului, aducând roade bogate mâne-zi, dând o generaţie sănătoasă, scăpată de jugul boalelor.

Până când muncitorul sănătos va pune în fiecare zi de lucru o piatră, la temelia Statului, din care face parte, prin munca sa productivă, cel bolnav va pune cu atât mai puţin, cu cât va fi mai grea şi îndelungată boala sa.

Calculând media costului unui bolnav în spital 30 lei pe zi, internat timp de 30 zile în spital face 900 lei la 30 zile, la una mie bolnavi, suma se ridică la 900.000 mii lei pe an, plus perderea alor 30 zile lucru, cât şi perderea că în acest timp n'a produs nimic, plus şi pericolul transmisiunei boalei la alţi indivizi sănătoşi şi generaţiei viitoare. Dacă calculăm ziua de lucru cu 60 lei pe zi atunci primim o sumă de 1800 lei, la 30 zile, sumă care o perde bolnavul internat în spital pe 30 zile, apoi cât mai costă medicamentele, transportul, medicii, etc. încât bazaţi pe calculul acesta putem stabili perderea totală

atât din partea individului bolnav, cât și a Statului, la suma rotundă de 3000 lei, pe bolnav, lunar, deci la 1000 bolnavi sifilitici, 3.000,000 lei. Iar dacă ne dăm seama, că în Țară avem zeci de mii de sifilitici, ușor putem înțelege marea perdere economică-națională în urma sifilisului, perderea care în scurt timp s'ar putea elimina și reface printr'o bună organizație, bazată pe ambulatorul policlinic.

Ce perdere uriașă produce sifilisul prin procentul ridicat al mortalității infantile. Câte talente și genii,energii se pierd în urma acestuia, nevalorificate?

In special în Munții Apuseni organizarea luptei contra legilor sociale, prin ambulatorul policlinic, ca centru de luptă sistematică, prezintă o deosebită importanță. Deci se recere: infiltrarea acestor Munți cu ambulatoare policlinice, în frunte cu buni specialiști-medici, nu numai medici în înțelesul strict al cuvântului, ci apostoli adevărați, conștii de chemarea lor și datoria lor mare, ce o are azi un medic.

Ambulatorul policlinic a dat dovadă vie și până acum că este capabil să rezolve în mod urgent și sincer problema sifilisului, deci se impune ca puterea de acțiune al acestui organ să fie mărită, înzestrat cu toate armele și medicii necesari. Iar prin formarea organelor de luptă externă se ușurează foarte mult deslegarea definitivă a problemei combaterei boalelor sociale.

Sondarea terenului, recunoașterea forțelor inamicului, formarea frontului sifilisului și-a celorlalte boale sociale, prin ambulatorul policlinic și filiale ale acestuia, prin echipe volante, prin medicii de circumscripție cointeresați în serviciul extern al ambulatorului, cointeresarea agentului sanitar, a sorei de Ocrotire, preotului, dascălului, primarului în această acțiune, dă posibilitatea desfășurării și desăvârșirii a întregei și bine pregătitei acțiuni.

Iar poporul până va ajunge la deplina înțelegere că acțiunea aceaasta îi aduce foloase neperitoare, să fie reglementat, fiind obligat, a se supune măsurilor sanitare- igienice.

Campania aceasta este o luptă de existență; răsboiul dus contra dușmanului comun numai atunci poate duce la bun sfârșit, dacă va fi purtat de o singură comandă prin tactică bine chibzuită, prin disciplina, subordonarea în vederea scopului urmărit, a tuturor celor ce sunt cointeresați în lupta aceasta.

Greutatea cea mai mare ce am întâmpinat și o întâmpină medicul conștiu de chemarea sa este TRANSPORTUL. Rezolvirea în mod favorabil al acesteia, duce la bun sfârșit acțiunea. In regiunile periclitate cred absolut necesar, ca medicul ambulatorului policlinic să fie înzestrat cu un automobil *(Ford)*, eftin, ușor, putându-se deplasa repede, sau chiar și motocicleta și-ar face serviciul cu succes în aceste regiuni bântuite, și unde se recere un tratament periodic, sistematic. Afară de aceasta pot fi obligate ca să pună la dispoziția medicului ambulantul gratuit, de câte ori cere trebuința.

O mare importanță are și *propaganda*. Ridicarea nivelului cultural prin propagandă sanitară (grai, scris, cinematograf) va face ca poporul să înțeleagă folosul acțiunei sanitare și să colaboreze și dânsul pentru asanare. Este necesar să se țină cât de multe conferințe cu subiect sanitar-igienic-social, cât și înzestrarea ambulatoarelor cu aparate de cinematograf (Caumont foarte practice), cu filme multe și variate. In urma propagandei făcută de către noi, avem convingerea că prin filme mai lesne putem rupe vălul depe înțelegerea poporului nostru. Poporul aleargă cu drag și cu mult interes la aceste conferințe, însoțite de filme.

In acțiunea de propagandă putem cointeresa studenții în medicină, cât și preoții cu învățătorii.

Concluzii.

Formarea urgentă a ambulatoarelor policlinice în centrele indicate mai sus;

Facerea unei anchete sanitare generale pe tot teritoriul Munților Apuseni, prin medici specialiști dela ambulatoarele policlinice, cu formarea registrului sifiliticilor:

Tratamentul sistematic, al acestora în mod obligator. Cei din apropierea ambulatorului, vin la centru, iar cei din depărtare vor fi tratați prin echipa-volentă;

Control sever și continu al sifiliticilor: în centru medicii ambulatorului, la periferie agentul sanitar, sora de ocrotire, în lipsa acestora preotul;

Primăria comunei pune la dispoziție în ziua și oara anumită camera, cât și bolnavii indicați pentru tratament. Cei cari lipsesc vor fi trimiși la centru. Primăria răspunde, ca toți locuitorii să presteie examenul, cât și bolnavii să-si facă tratamentul;

Tratamentul se face pe baza registrului alcătuit cu ocazia anchetei sanitare și va fi complectat în fiecare an, când se repetă ancheta;

Bolnavul este obligat a se supune tratamentului; în caz de renitență se va pedepsi;

Militarii, imigranții vor fi supuși examenului ambulatorului policlinic, la intrare în comună. Se va interveni la armată, ca militarii sifilitici să nu fie concediați cât timp pot transmite boala.

Prin aceasta se poate asigura un tratament ideal, și dacă ambulatorului policlinic din Cluj i-a reușit ca în vre-o câțiva ani să reducă procentul sifilisului dela 88% la aproape zero, la prostituatele casernate, tot așa serviciul extern al ambulatorului va putea reduce sifilisul la populațiunea reglementată, prin tratament continuu și perseverant.

Disciplină, știință, idealism, trei calități, cari se recer dela aceia, cari pleacă la luptă pentru reînvierea trupească a populațiunei Munților Apuseni, iar Statul la rândul său trebue să remunereze aceste trei calități așa încât focul care încălzește sufletele acestor luptători să nu sufere, să nu slăbească nici când, ducând tot mai înainte steagul desrobirei trupești al omului de dușmanii săi de moarte.

Sunt în fermă convingere, că prin eșirea medicului specialist, însărcinat cu combaterea legilor sociale la sate, prin organizarea sistematică, sanitară, în vederea luptei contra acestor boale, prin educarea masselor rurale prin tratament binevoitor, răbdare, se va face în adevărat apostolat în ce privește vindecarea trupească a populațiunei. Munca odată începută, trebuie continuată cu perseverență. Idealul unității naționale, care a încălzit atât de puternic un șir întreg de generații, azi împlinit, trebue să se transforme în idealul menținerii acestei unități, câștigată cu atâta jertfă, și dacă s'au aflat sute de mii de apostoli, cari și-au ținut de sfântă datorie să se jertfească pentru idealul unității unui neam, azi cu — atât mai mult să se jertfească pentru idealul însănătoșirei fizice a neamului întregit, căci unitatea aceasta numai prin sănătatea corporală, intelectuală și morală va putea înfrunta veacurile.

Salvarea acestui popor este în mâna On. Consiliu de Miniștri.

Bunătatea părintească faţă de acest popor, manifestată cu atâta căldură de însuşi Dl Primministru I. C. Brătianu, este o dovadă vie, că ceasul mântuirii a sosit şi că firul nedreptăţilor, suspinelor şi tragediei Moţilor a încetat. Razele soarelui libertăţii şi a dragostei frăţeşti încep să străbată negura — urzită de duşmănia seculară a străinilor, — încălzind sufletele amorţite de frigul desperării al urmaşilor lui Horea, a căror singur păcat a fost că, au ştiut în tot necazul şi suferinţa blestemată. să fie Români întregi.

Moţii regeneraţi, reîntăriţi fiziceşte, sufleteşte şi moraliceşte vor fi pururea cetate de neînfrânt la colţul vestic al Ţării şi străjeri ne adormiţi ai geniului Latin încolţit pe acestea meleaguri.

Dr. Dominic Stanca
— Cluj —

Monumentul trădării

Reproducem mai jos articolul semnat de dl Grigore Urziceanu, intitulat „Monumentul trădării", luat din revista de „cultură naţională, a cercului studenţesc băcăuan" numită *Infrăţirea,* ce apare lunar la Bucureşti, str. G. C. Cantacuzino No. 19, No. 3 din 1 Iulie 1929, ca un document în care se oglindeşte starea sufletească a tineretului, ce în România întregită este pus la încercarea îndrăzneaţă de a suferi să vadă ridicându-se un monument pentru amintirea „eroilor" jidani, consacraţi în această calitate de reclama iudaică, combinată cu laşitatea politicianilor români, şi îngăduinţa prostească a opiniei noastre publice.

Uniunea Evreilor Români a pus la cale ridicarea în Bucureşti a unui monument „eroilor" cuşer, căzuţi în răsboiu.

Zilele acestea a avut loc punerea pietrei fundamentale, la care a asistat oficialitatea şi persoane dintre cele mai proeminente ale vieţii noastre publice.

După zece ani dela răsboiu, în sfârşit recunoştinţa neamului semit se va eterniza în bronzul înfipt în pământul acestei ţări şi va vorbi pilduitoare, — cred ei, — generaţiilor ce se ridică şi succed.

Mărturie vitejiei caracteristice a rassei, monumentul va marca o permanentă afirmare a tuturor drepturilor pe cari le-au cucerit cu sacrificii de sânge — zic ei, — şi un puternic stimulent la acţiunea de eliminare metodică a elementului românesc din toate ramurile de activitate socială, — zicem noi.

Dar nemuritorul inert va mai împlini şi un alt rol, rol la care — desigur — nu s'a gândit circumcişii iniţiatori: fiind o statornică sfidare şi batjocorire a clipelor tragice cari au ţesut întreaga noastră epopee naţională, va evoca înfiorător în sufletele tuturora, fără-de-legile la cari s'au dedat aceste ventuze ale sângelui românesc. Căci este încă vie în mintea celor ce-au trăit aceste clipe, toată activitatea lor negativă-distrugătoare, din răsboiul la care îşi revendică azi gratitudinea posterităţii.

Şi'n adevăr, cine nu cunoaşte purtarea lor mârşavă din spatele frontului şi'n special din teritoriul fost ocupat, când, slujind de unealtă mizerabilă în mânele haitelor Kaiserului, ne pângăreau credinţa, ne insultau Dinastia şi aruncau cu noroiul tuturor infamiilor în instituţiile Statului şi'n demnitatea naţională!

Cine n'a fost sguduit până'n adâncul conştiinţei, la aflarea purtării lor în lagărele de prizonieri depe toate fronturile: când, ca să câştige bunăvoinţa duşmanilor noştri şi să-şi creieze situaţii privilegiate, făceau pe călăii ostaşilor români, punându-i la cele mai degradatoare munci, batjocorindu-le suferinţa şi turnându-le în suflete otrava demoralizării nimicitoare.

Şi'n sfârşit, cine nu-i pătruns de vitejia specifică cu care s'au bătut voinicoşii atleţi ai lui Iuda, cari, odată ajunşi în faţa duşmanului dezertau în massă, pentruca apoi să trădeze şi să vândă tot ceeace se petrecea în liniile româneşti.

Am în faţă viziunea clară a acestor demni feciori ai Satanei cari cu'n ochiu închis şi cu surâs cinic în colţul gurii, îşi răsuceau radios perciunii la vestea cotropirii pas cu pas a pământului nostru, de urgia hoardelor turbate.

Iată cari sunt titlurile pe cari le invoacă Jidanii în revendicarea drepturilor — de trecere — în cartea nemuririi.

Că din păcate câmpurile de bătaie au fost acoperite şi de hoituri, jidoveşti, este adevărat. Dar acestea nu înseamnă decât pur şi simplu: moarte; şi atâta tot! — A muri eroic este altceva: este a te identifica cu interesele ţării sub drapelul căreia lupţi, cu fiinţa spirituală a neamului, cu aspiraţiile sale, cari — toate la un loc — turnate în sânge să-ţi dea acel elan irezistibil şi acea credinţă neînfricată care te împinge cu fanatism la moarte.

Ori, nu aceasta este, desigur situaţiunea celor ce au murit mai curând de spaimă şi de laşitatea caracteristică rassei, decât de schijă şi de glonţ.

Deşi se zice: „de mortuis nihil, nisi bene", totuşi, nu ne putem opri indignarea legitimă, faţă de tendinţa profanării memoriei atâtor sute de mii de veritabili eroi anonimi: cari dorm somnul de veci pe sub cruci; a atâtor autentici reprezentanţi ai vitejiei străbune, cari frământând ţărâna cu sângele lor, au clădit marele miracol al închegării noastre politice.

Un monument „eroilor" jidani? Da!

Însă pe frontispiciul său justiţia imanentă va săpa cu litere de foc, emblema: „monumentul trădării".

GRIGORE URZICEANU

CORESPONDENŢĂ DIN JUD. TURDA.

Domnule Redactor!

Multe sunt durerile Românilor din România-Mare şi faţă de acestea, prea puţine sunt paginele revistei D-tră să le poată cuprinde pe toate!...

...Dar totuşi mă rog să daţi găzduirea cuvenită — unui luptător pentru cauza sfântă şi dreaptă a acestui Neam, sărăcit de Evrei, — în revista D-tră, spre a putea aduce la cunoştinţa fraţilor mei Români de pretutindeni, unele lucruri destul de dureroase.

......Timpul şi lumina zilei, scoate totul la iveală!... Ne cunoaştem fraţii, sau din comportarea lor faţă de Neamul Românesc din cari se trag, sau din declaraţiile duşmanilor noştri, — Evrei — în serviciul cărora, aceşti fraţi rătăciţi de turmă se află, din cauza intereselor materiale, pe cari aceştia le pun mai presus decât sufletul lor.

...Iată ce veşti triste pentru Noi Românii ne aduc ziarele din

capitală! ...„In fine, — scriu ziarele — unii dintre membrii U. E. R., la congresul nu demult ţinut la Bucureşti, au recunoscut că în România ei se bucură de mai multe drepturi, decât în alte ţări.

Au mai recunoscut, că aceste drepturi le-au dobândit, câştigând pe partea lor pe mai mulţi dintre fruntaşii vieţii noastre politice, aşa că astăzi au drepturi egale cu ale Românilor!...

...La acelaş congres, s-a criticat aspru şi faptul că unii dintre Evreii Români, imediat după dobândirea drepturilor cetăţeneşti, au întreprins făţiş contra Românilor de baştină, — din a căror generozitate, au dobândit asemenea drepturi, — o luptă de răsturnare economico-financiară!...

...S'a mai susţinut că această luptă declarată, a fost prematură — prea timpurie — şi făţişă, ceeace nu se poate în nici un caz asemănă cu metoda de luptă evreească, care este ascunsă şi făţarnică. In acest mod, s'a călcat grav tactica de luptă a Evreilor din România şi diplomaţia lor, cauzând, respective, dând naştere unei Organizaţiuni puternice antisemite în rândurile tineretului creştin român, care Organizaţiune luând naştere, constitue faţă de Evrei un pericol permanent de a puteà fi scoşi din această ţară, imediat ce ar depăşi buna credinţă şi ospitalitatea acestui generos popor.

...Că această Organizaţiune, — născută cu un moment mai devreme decât trebuià — poartă numele de: „A. S. C. R." — sau „L. A. N. C."...

...Că U. E. R. trebuie ca să facă toate sforţările, ca să câştige pe partea sa, cât se poate de mulţi fruntaşi politici, — Români cu influenţă, — în scop de a parà loviturile date de A. S. C. R., sau alte Organizaţiuni cu un caracter similar, — etc."

...Din toate acestea, declarate de membrii U. E. R., la congresul ţinut la Bucureşti şi publicate în ziarele din Capitală, tragem concluzia că U. E. R., şi-a modificat radical tactica de luptă. Că vor căuta, — câştigând pe unii Români cu mare influenţă politică — să provoace între Noi înşine certuri, iar lor favorul de a sta deoparte drept spectatori, organizându-se în timpul acesta mai bine.

Atragem deci pe această cale atenţia fraţilor noştri Români, să nu se facă slugi credincioase Evreilor, cari vor subjugarea poporului nostru din punct de vedere economic-financiar.

N'am vreà ca fraţii noştri Români să aibă mustrarea de conştiinţă a lui Cain, care a omorât pe fratele său. Căci prin simplul fapt numai, că îndeplineşti o cerere de favor, evreească, comiţi o crimă faţă de fraţii tăi Români!

Păziţi-Vă, deci fraţilor Români să nu fiţi astfel exploataţi, în detrimentul Neamului Vostru!...

Daţi crezare celor ce Vă voiesc binele, sprijiniţi ziarele şi revistele Româno-Creştine, căci în chipul acesta Vă faceţi datoria de Români în timp de pace tot aşa cum V-o faceţi în timp de răsboiu pe câmpul de luptă!...

In casele Voastre să nu lipsească ziarele şi revistele Româno-Creştine!

Iar în zilele de sărbători şi Dumineci, în loc să mergeţi la cârciuma Evreului Iţig sau Şloim, duceţi-Vă la Sf. Biserică iar după Sf. Liturghie, strângeţi-Vă mai mulţi la un loc, unul să citească ziarul sau revista Noastră, iar ceilalţi s'o asculte, căci nepreţuite sunt ştirile şi poveţele ce putem trage din ele!

Cenzorius
Un cetitor al Revistei

Liga Culturală la Cluj

In zilele de 22, 23 şi 24 Iunie 1929, oraşul Cluj a găzduit pe delegaţii Ligii Culturale, în frunte cu Dl Prof. Nicolae Iorga —, veniţi, aici pentru ţinerea congresului anual.

Sâmbătă în 22 Iunie a fost primirea delegaţilor la gară, iar seara concertul Săliştenilor.

Duminecă dimineaţa s'a sfinţit Drapelul Ligii, în Biserica ortodoxă română, iar la 10 ore s'a făcut deschiderea Congresului în Teatrul Naţional.

La prânz a fost masă comună, iar după masă continuarea congresului, şi balul Ligii Culturale, aranjat la Cercul Militar.

Luni în 24 Iunie, excursiune la Feleac, iar după masă plecarea Congresiştilor din Cluj.

La congresul Ligii Culturale ţinut la Cluj, — în comparaţie cu congresele dinaintea răsboiului — au fost foarte puţini participanţi. Cauza acestei desinteresări a Românilor va fi pusă de unii, în contul împlinirii idealului de întregire a neamului. După părerea mea, anemia ce a stăpânit congresul dela Cluj, se datoreşte, *lipsei unei directive clare in octivitatea şi scopul ce urmăreşte Liga Culturală.* La congres s'a preamărit trecutul Ligii, şi persoana preşedintelui ei Dl Nicolae Iorga.

Despre suferinţele poporului român, despre plaga socială ce *„ne sugrumă naţiunea" : Jidanii,* nu s'a spus nici un cuvânt.

Iar când studentul *Liviu Gomboş* a salutat Congresul Ligii în numele *Studenţilor Creştini,* a fost interpelat de Dl Profesor Iorga, că ar fi mai potrivit să se înlocuiască noţiunea de *Creştini* cu aceea de *Români.*

Remarcăm prezenţa Dnei *Tiţa Pavelescu,* editoarea şi proprietara gazetei *„Sentinela"* dela Focsani, care deasemenea era foarte nemulţumită de spiritul umanitarist care stăpânea pe conducătorii Ligii Culturale.

Liga Culturală să ia lupta deschisă, şi bărbătească contra neamului jidovesc, aşa precum odinioară lupta deschis şi bărbăteşte, în contra stăpânirilor austro-ungare şi ruseşti pentru ajungerea unităţii naţionale.

Cu principii umanitariste, cu menajarea Jidanilor, care *„ne sugrumă naţiunea", Liga Culturală,* va da înapoi.

Conştiinţa şi solidaritatea naţională despre care s'a vorbit mult în congresul Ligii ne impune lupta pe viaţă şi pe moarte contra Jidanilor.

ŞT. PENEŞ.

Din zodia morţilor

Meditând viaţa în existenţa ei, mă'ntreb: de unde atâtea contraste nemăsurate în mărimea lor? Fatalism sau determinism prăpăstueşte vieţile? Liberă voinţă sau cnut de zbir tiran şi făr'de milă, mână oameni în palate, în colibi şi'n grajduri? Cine este *Stăpânul* turmei care îmbracă *„Omul"* în zdrenţe şi'n haină de lux (à la mode novissima); îneacă în mizerie neagră şi'n belşug; lănţueşte'n suferinţi şi'n bucurii de nebunii; îmbondrojeşte în aur şi'n diamant şi'n coaje mucegăită de mălai?... De unde savanţii cu minţi ascuţite ce pătrund legile din destinul lumilor sau tâmpiţii cu holbate priviri de brută?!... Răspunsurile interminabilelor semne de'ntrebări sunt multe şi adesea încâlcite; ne mulţumim cu un *„ignoramus"*, de ne place, fie *„ignorabimus"*. Fără să pătrundem „Cauza" supremă şi remotă căci: „Nu cerceta acestea legi"... — în marele tot sau înafară de ele(?) — în care lucrurile-şi au întocmirea lor; să ne mărginim la cauzele infime şi foarte, foarte proxime cari determină mai mult sau mai puţin, însă foarte mult, felul de existenţă a satelor româneşti depe valea Someşului.

Alăturea de viaţa luxului din grădinile verzi a verilor artificiale — cu deliciile aroamelor savurante, ce-şi leagănă în „dolce far niente", trupurile moleşite de lâncezirea obositoare a frecării instinctelor pătimaşe — stă o viaţă degenerând în oase şi'n mizerie amară — în sgribulit trepidant la flacăra palidă a opaiţului săos, ce sfârâeşte prin unghere de întunecimi şi umezeală.

Departe-mi este intenţia... Nu voesc ofensa demnităţii măririlor deşarte; pudrate, sulemenite, deghizate, înşoşonate şi supra îmblănate — în zile reci de iarnă grea, — întocmai paragrafilor din codici pardonistici, tiribombistici, furnicistici...

Alăturea de o viaţă îngrijită cu întreaga artă a cosmetismului exagerat, maimuţăresc şi ridicol — în slujba căreia stă farmacopeea cu seria interminabilă de reţete siringi — este o altă viaţă: ceea a satelor româneşti. Viaţă cu inimă înţepenită, având artere sleite, fără sânge şi palidă, arsă de alcool şi derivaţii lui distructivi, buni pentru goimi. Acest regn mortal, iarna zace lângă cel vegetal, putregăind sub păturile groase de zăpezi... „Ce splendid tablou e peisajul iernii, când toate dorm sub haina nevinovăţiei albe". (sic.) In silenţiul fără glas — întins peste imensitatea albă a iernii moarte, când fulgii cad în susurul melancolic — un gropar duce prapor, apoi un popă, un ţârcovnic — cântă frânturi din versuri la morţi — şi'n urmă un bărbat: *capul de familie românească* subsuoară cu cosciug, urcă drumul troenit la groapa din coasta cimitirului, — zguliţi cu bărbile'n piepturi şi capurile ascunse'ntre umeri.

Este un ordin al mizeriei săteşti, dat la mulţi părinţi ai noştri să-şi îngroape odraslele lor şi a neamului nostru în anotimp de toamnă, de primăvară, însă mai ales de iarnă. Din cauza slabei înarmări în lupta pentru existenţă, atât din p. d. v. moral cât mai ales material şi din cauza consumării excesive a spirtului — de a fi cu sticla pururi în buzunar — traiul ţărănaşilor este doină de jelanii intonând melodii sfâşietoare din cântările morţilor. Ei mult, de lumina soarelui dătător de viaţă, nu se bucură, fiindcă mor. Şi mor fiindcă-i gâtuie mediul supra-saturat de alcoolul chimistului Iuda. Şi-i gâtue mediul fiindcă nu sunt mijloace, nici morale şi nici materiale ca să poată înfrunta, schiloda moartea. Longevitatea vieţii ţărănaşilor este *Matusale-Mică*. Abia se pot număra anii din durata vieţii; de ex.: la unii aflăm numărul fabulos de 10 ani, la alţii — la cei mai mulţi — numărul de 2 sau 10 luni şi numărul de 1 sau 10 ore.

Indemnat de frământările sociale — cu programe kilometrice din frazele idealismului vaporos — de cari toţi suntem plămădiţi, am scormonit practica vieţii — aşa cum se trăeşte — la periferia satelor, şi am aflat îngeraşii naţiunii îndoliaţi în mizerie neagră, am răsfoit „Registrele morţilor" din birourile administraţiei săteşti şi am cetit necroloage mari, cari grăesc trist în memoria pioasă a celor neprihăniţi. *In „Registrele morţilor" se'nregistrează cazuri de 50% ale copiilor morţi între 1 oră şi 10 ani.* Se află la 60 cazuri de moarte 27 ale copiilor decedaţi până la etatea de 10 ani, la 64 cazuri 31 şi la 96 cazuri 57. *N-mărul copiilor morţi până la zece ani întrece pe acelor, morţi dela zece în sus.* Sunt numeroase cazurile de moarte la câteva ore, zile, săptămâni şi luni după naştere, acolo unde adăparea la *izvorul cu triunghiul dublu* este frecventă, — izvor de tămăduiri creştine care ne salvează din valea timpului cu lacrimi şi ne expediază instantaneu, spre fericirea paradisiacă a veciniciei. In dosul statisticei stă şi mai crudă realitatea vieţii. Realitatea: o mamă gravidă, astmatic respiră în gâfâit cobitor, o lăuză schelet mumificat cu obrajii acoperiţi de coloarea palidă gălbuie a pielei, fruntea arsă de sudori secate, umerii obrajilor ieşiţi înafară — ascunzind un nas ascuţit — iar după orbite clipesc ochii împaianjeniţi. Haina? fleanduri şi rază învechită. Locul naşterii? patru pari bătuţi în pământul casei, ţintuiţi de ei, pe scânduri ogrinji şi rogoz — aşternutul vacilor şi caprelor — acoperiţi de-o pânză scorţoasă: crusta murdăriilor solidificate. La cap? o perină după asemânarea pânzei pe-a-locuri spartă cu paiele ieşite din ea — sub pernă sticla cu ţuică mortificătoare. Acoperitoarea? un ţol din peteci zdrenţuite. Hrana? zamă chioară de fasole, cartofi... borş de tărâţe, mujdeiu, bob prăjit pe lespedea cuptorului, mălai mocnit cu ceapă etc. toate la fel. Casa? o colibă din împletituri de nuele lipite cu noroi din drum, — acoperită cu stuf şi tulei. In casă tot personalul: copii, purcei, capre, găini... — scutit de frig — şi aer mocnit de pământ, lături, băligar, fum de tutun şi ţuică. In această dospeală înăcrită şi ţepoasă de bordei golan se naşte Românul verde...

Aceşti nefericiţi jefuiţi din naştere de dreptul pentru viaţă — născuţi din pântec fără hrană, nutriţi slab adăpaţi de acea băutură — sunt crescuţi în mediul infect de balamuc, cu îmbrăcămintea verii iarna: desculţi, în cămaşe petelată, în iţarii moşu-so, buni pentru speriat vrabii din holdă, — şi'n bocancii frate-so din armată, — sgribulind cu faţa umflată într'un buged vineţiu clătânind din dinţi, având destinaţie groapa fără cruce. Copiii vagabonzi pe drumul morţii — cari n'aşteaptă nimic şi'n schimb viaţa nu le dă nimic — n'au spital n'au medici, n'au medicamente — şi dacă ar avea n'au de unde să plătească — n'au nimic ce-ar îndulci amarul durerilor. N'au nimic pentrucă n'au bani fiind exploataţi prin *sistem talmudic* al şcoalei lui Hillel şi Schamai (însă *„drepturile omului"* ce trâmbiţează — ale *„Omului masonic"*. Dar ale noastre?! Ale nefericiţilor exploataţi!?) N'au bani nici pentru sicriu, şi... nu e loc în lume chiar

și pentru moarte, prea sărac."

O mare parte din viața satelor servește de bogat material artei macabre. Poezia adedica morților versuri, pictura, tablouri impresionante, sulptura statui cu înfățișări zguduitoare și lira melodii sinistre, reprezentând aspectul tragicului sfârșit al omului. Muzele cu chipul morții prin inspirațiile lor ar înfățișa o parte a vieții țărănești — în arta macabră — atât de hâdoasă, încât ar fi ceva mai inspăimântător ca Leviathanul lui Iehova. Nici Zumbo în sculptura lui macabră combinând ceara cu fantazia, n'a creat ceeace crează la noi sărăcia.

Se așteaptă îmbunătățiri! Imbunătățiri nu afective — măslăduite de palavrele ciumăfăii ce îmbată de cap — ci efective, prin fapte reale, pentru cei din zodia morții, cari trăesc resemnarea mută fără strigăt în dureri funebrale.

Principala îmbunătățire ar fi *ștergerea morții brevetate*, prin suprimarea licențelor și *a cârciumelor din umbră cari și fără brevet ucid*. Apoi desrădăcinarea propagănzilor cu scop distructiv și a datinei proaste de a cumpăra pe materii prime — și atunci când au bani —, pe mălai, grâu, fasole, ouă, găini etc... materiile otrăvitoare: tutunul și țuica,... consumate atât la veselii cât și la dureri. Vă închipuiți efectul salutar ce-l are rachiul asupra muncitorului istovit de puteri la munca intensă a câmpului, când bea, dar bea după lucru — înainte de mâncare — ca să-și *„amorțească oasele"* (vorba lui). Ii amorțește oasele și-i roade stomacul ca pe urmă strângându-și burta văicărind să spună: *„mă doare inima"*. Cazuri dese la sate. Le stă preoților și învățătorilor în stricta datorință morală — ce le incumbă oficiul lor pastoral și didactic — supravegherea de aproape a turmei lor, asupra căreia vom reveni.

Un teolog despre Valea Someșului.

Jupânul Tischler are prieteni și nu va rămânea păgubit...

Citesc în numărul 513 al ziarului „Curentul", din 24 Iunie 1929, că la urma urmei, jupânul Tischler, tot nu va fi păgubit.

După cum era și firesc, pe acest Jidan, nu trebuia, la nici un caz, ca reforma agrară să-l păgubească!

Reforma agrară o fi păgubit ea pe mulți proprietari români, biserici, școli, mănăstiri, spitale etc. dela cari a expropiat moșii intinse, însă Jidanul Tischler a trebuit salvat. De moșiile lui nu trebuiește să se atingă nimenea! Pentru ce? Pentru că are prieteni, la Cluj... și Bucureşti!...

De dragul acestui perciunat s'au lăsat fără păduri și pășuni suficiente, 10 comune moțești. Comitetul Agrar, pe baza unui raport al inspectorilor Golgoteanu și Popescu Pera, a adus hotărîrea Nr. 254—926, prin care scutește Jidanului Tischler zece mii jugere pădure și lasă celor 10 comune șase mii jugere stânci și prăpastii.

Neobositul și vechiul luptător Dr. Amos Frâncu, dupăce face mai multe memorii și prezintă în fața puternicilor zilei, numeroase delegații de Moți, convinge pe Ionel I. C. Brătianu, că Moților li s'a făcut o mare nedreptate. Convins fiind de aceasta, în toamna anului 1927, trimite de nou o comisiune la fața locului, în frunte cu Dl Dr. Honoriu Crucin, consilier la Curtea de Apel-Cluj, însoțit de dl Coșeiu directorul regiunei silvice și Dl Tudoriu consilier agricol după cum am mai scris.

Această comisiune a constatat că Moților li s'a făcut o mare nedreptate, raportând despre aceasta celor în drept, la București.

Pe baza acestui raport s'a ordonat o nouă expropiere; Comisiunea I și II-a agrară, a expropriat de nou întreg complexul lui Tischler, care nu s'a lăsat bătut, ci a apelat până la București.

Această cauză dreaptă a Moților, stă de un an și ceva, în București, nerezolvată.

După instalarea guvernului Maniu, Moții, cari și-au fost pus ultima speranță în acești conducători, au alergat de nou la București. La sfârșitul lunei Ianuarie a. c. o delegație de 18 Moți, a comunelor cari urmau să fie împroprietăriți din moșia lui Tischler, s'au prezentat Dlui Maniu, cerând să se termine odată cu jocul, de „împroprietărirea Moților". Dl Maniu i-a primit foarte bine și i-a trimis la Dl Mihalache, care, n'a avut timp să-i primească. Pe urmă i-a primit dl Dobrescu, care și dânsul, cât a vorbit cu ei a, stat cu ceasul în mână, spunând: „Că grăbește, fiind invitat la palat, la masă".

De atunci cauza Moților clocește din nou, fără să mai știe nimenea de ea, până acum, când ziarul „Curentul" scoate la iveală, frumoasa afacere pe care a intreprins-o regele munților apuseni, jupânul Tischler.

O parte din Moți, nu-și pot închipui, că guvernul Dlui Maniu, — pe care ei l-au așteptat de atâta timp și cu atâta dragoste, cari pentru venirea lui la cârma țării, au fost pe jos la Alba-Iulia în luna Maiu, iar în luna Octomvrie și Noemvrie anul trecut, au stat flămânzi, setoși, bătuți de vânt, ploi și furtună, zile întregi sub balconul Clubului național-țărănist din Cluj, pentru care ei s'au rugat lui Dzeu în bisecicuțele lor de lemn, au înjurat și spart capetele acelor, despre cari credea că nu simpatizează cu ei — să lase acum ca acest perciunat, să nesocotească legile țării, încercând prin orice mijloace să îngreuneze aplicarea reformei agrare, aici în munți, ca harnicii Moți, să rămână și pe mai departe sclavii lui.

Altă parte din Moți însă, nu aveau mare speranță nici de data aceasta, zicând între ei: Tischler are foarte buni prietini în toate partidele politice, iar aceia, cu nici un preț, nu vor lăsa, ca el să fie păgubit. După cum scrie ziarul „Curentul", Moții din urmă nu s'au înșelat în credința lor. Jupânul va primi pentru pădurile Moților pe cari le-a devastat, după afirmațiile susnumitului ziar, *Unasută treizeci milioane lei* din care va putea ajuta și el, pe acei pretini, cari l-au ajutat...

IOAN L. POTRA
Bologa — Cluj

VOCI DIN PRESĂ »VOINȚA DRAGOSTEI« — HUNEDOARA.

Liga Apărării Naționale Creștine

O organizație politică, care păstrează contactul cu realitatea. O mână de oameni care simt încă mușcătura țințarilor evrei pe corpul țării acesteia și mai au curajul reacțiunii, al apărării. Judecata acestor oameni nu s'a prefăcut sub puterea sugestiilor filozofice ale francmasoneriei.

Acești oameni știu încă cu putere, că o mașină nu poate

funcţiona bine, dacă corpuri streine de dânsa, au intrat în circuitul ei de funcţionare.

Iar dintre elementele streine, care au fost lăsate să invadeze ţara noastră, acel care primejdueşte cel mai mult funcţionarea organizaţiei de stat, este elementul evreesc. Streini de aspiraţiile şi munca poporului românesc, Evreii formează puterea care va copleşi statul şi îl va transforma după bunul său plac.

Organizaţia lor formează stat în stat. Pe bunăvoinţa şi dragostea lor nu se poate conta, deoarece idealul care-i mână în luptă, tinde la o dominaţie a tuturor naţiunilor, neavând nici un punct de legătură cu idealul naţiunii româneşti. Statul lor are un caracter internaţional universal, ei formând organizaţii pe ţări, pe întreg pământul, organizaţii întrunite într'un singur crer conducător al tuturor Evreilor depe pământ.

Cine urmăreşte cu atenţiune studiile asupra chestiunii evreesti, ale conducătorilor L. A. N. C, îşi dă seama de primejdiile ce amenință viaţa ţării româneşti. Liga reprezintă curentul naţionalist şi creştin.

Şi precum sămânţa conţine într'ânsa, germenul de biruinţă al vieţii, tot aşa naţionalismul şi creştinismul laolaltă au în ele tăria, care poate rodi biruinţa naţiunii noastre.

Biruinţa Ligii Apărării Naţionale Creştine înseamnă moartea politicei de partid şi începutul politicii naţionale, prinsă în marea politică a imperiului creştin al lumii.

Ce trebue să conţină noua lege administrativă

Proiectul nouei legi administrative se depune acum în Parlament.

Acest proiect fiind produsul trădătorului C. Stere — putem fi asiguraţi, că el nu va conţine dispoziţiuni, cari să contribue la românizarea oraşelor noastre, azi prada minoritarilor străini de sângele nostru.

Minoritarii noştri nu trebue să mai lupte pentru înfăptuirea lozincei preşedintelui partidului maghiar, a grofului Bethlen: »Românii n-au ce căuta la oraşe!», căci noua lege administrativă le-o aduce gata.

Art. 19. din actuala lege administrativă, din motivul că oraşele de reşedinţă a judeţelor din cari fac parte, sunt un »tot organic» cu acestea, a făcut foarte bine, când a dispus, ca anumiţi membri din consiliile judeţene să ia parte în consiliile urbane de reşedinţă, — aceasta pentru a înrâuri hotărârile oraşelor de reşedinţă, dela cari depind în mare parte şi interesele lor economice şi culturale.

Este datoria guvernului şi a parlamentului, ca să recipieze acest practic şi totodată românesc articol în noua lege, urcând chiar procentul delegaţiilor, pentruca astfel să se deschidă larg drumurile imigrării Românilor la oraşe şi să libereze elementul românesc dela oraşe de sub călcâiul minoritarilor dominanţi, deschizând astfel şi calea concurenţei între Români şi străini.

Fără acest articol de lege, ţara aceasta nu va fi nicicând o »Românie» adevărată.

Colonel i. r. **Brânduşa** — *Cluj*

INFORMAŢIUNI

IN ATENŢIUNEA DLUI GENERAL BROŞTEANU. Atragem atenţiunea dlui General Broşteanu şi-l întrebăm: Este adevărat, dupăcum suntem informaţi, că toate cele 4 regimente de grăniceri, dar chiar toate, sunt aprovizionate de un singur Jidan, adecă de unul singur, căci acesta putea să-şi bage în aprovizionare şi pe fiii şi ginerii lui, Jidani, cari nu au nici prăvălie şi poate nici firmă înscrisă? Dacă e adevărat că acei Jidani aprovizionează cu cereale, coloniale şi cu tot ce trebue pentru hrana trupei şi alte necesităţi, oare noi Românii nu putem furniza, noi cari ne-am făcut datoria către Ţară?

Jidanii respectivi locuiesc în nordul Moldovei, târguşorul Mihăileni, jud. Dorohoi, şi se numesc Adolf Hekt şi Solomon Weissmann, socru şi ginere şi poate mai au şi pe alţii, cari aprovizionează, de mulţi ani, fără a putea să pătrundă vre-un Român.

Este adevărat?

A apărut: „Despre Poporaţie" Statistica, Teoria, Politica ei Studiu economic politic ediţia II-a revăzută şi adăogită de *A. C. Cuza* (1. Vol. pp. VIII + 700, Preţul 150 lei. Bucureşti 1929).

Acest volum, pe lângă textul vechiu, cuprinde o anexă (Scăderea poporaţiei creştine şi înmulţirea Jidanilor din oraşele României), patru note (I. Legea poporaţiei. II. Poporaţia Franţei. III. Poporaţia oraşelor României IV. Economia politică şi poporaţia) şi un Registru de materii şi nume.

Studiul „Despre Poporaţie", astfel adăogit al d-lui Prof. A. C. Cuza, este o cercetare complectă a subiectului, totodată teoretică, de economie politică, şi practică, de politică economică a ţărei, lămurind, în deosebi naţionalizarea oraşelor şi problema jidănească.

Recomandăm cu toată căldura, cetitorilor noştri studiul „Despre Poporaţie".

Reproducem în acest număr al revistei prefaţa acestui valoros studiu.

SOCIETATEA ARTISTICO-LITERARA „LIVIU REBREANU" DIN BISTRIŢA, în şedinţa sa din 16 Iunie a c., a ales următorul comitet:

Preşedinte de onoare: Nicolae Nastase.

Preşedinte: Pavel Meriu.

Vicepreşedinte: Ioan Ilea.

Secretar: Alexandru Chitta.

Bibliotecar: Arcălean Dumitru.

Casier: Ilie Griga.

Cenzori: Liviu Toma şi Emilia Păşteanu.

POMENIRE PIOASA. Din iniţiativa savantului prof. Dr. N. C. Paulescu, vice-preşedintele L. A. N. C., Duminecă 16 Iunie a. c., orele 10 jum. dimineaţa — în biserica Sf. Mina Vergu. s'a oficiat un serviciu religios întru pomenirea marelui filo-român şi naţionalist francez Roger Lambelin, decedat de curând. Au luat parte numeroşi membri ai L. A. N. C., precum şi personalităţi marcante din lumea intelectualităţii româneşti.

OPERELE NOASTRE „NAŢIONALE“. Am cetit cu deplină satisfacţie, un aviz plin de demnitate şi în felul său sosit după atâta aşteptare, al Operei Naţionale din Bucureşti, care dovedeşte prin aceasta, că în sfârşit schimbarea de conducători, se mai şi simte. Prin acel aviz se anunţă vacanţa a câtorva locuri în orchestra operei şi concursul, cum şi când ele vor putea fi ocupate deci se anunţă un sistem nou — neobicinuit până acum, prin concurs — de-a recruta elementele operelor noastre, un sistem bun şi-un sistem ce noi dorim a-l practica. Anunţul cuprinde condiţiunea esenţială, că nu pot petiţiona decât Români şi aceasta este altă parte importantă a curagiului ce-a dovedit de data aceasta Opera Naţională din Bucureşti.

Gândiţi-Vă bine asupra celor susrelatate, domnilor foşti, actuali şi viitori conducători ai Operelor noastre Naţionale şi luaţi exemplu. Credem că justificarea acestor măsuri nu Vă este necesară, de aceea de data aceasta nu ne vom ocupa de ea.

Noi, rugăm însă în special Direcţiunea Operei Naţionale din Cluj, să aibă în deosebită vedere felul de mai sus, de-aşi recruta personalul, pe care-l ştim că nu prea este românesc. Şi sperăm că în vederea stagiunii viitoare, măsurile ce se vor lua, se vor lua în acest sens: menţinerea elementelor româneşti, angajarea de noi elemente, numai româneşti (înţelegem elemente corespunzătoare) şi acordarea tuturor posibilităţilor ca aceste elemente să se poată validita şi să se poată desvolta, pentru viitor. Căci altfel nu vom avea nici când ocaziunea fericită de-a vedea şi talentele noastre la înălţimea ce-ar putea-o ajunge; operele din străinătate nu le vor da acest favor, deci la noi vor trebui să se şi formeze, cei dela cari se poate spera aceasta.

Nădăjduim în sentimentele româneşti, de care ştim că dispun Direcţiunile Operelor noastre. Vom vedea! şi să se ştie că asupra acestei chestiuni, ce priveşte naţiunea română întreagă, vom reveni.

GAZETA STUDENŢILOR CREŞTINI. După o tăcere siluită, destul de îndelungată, în 2 Maiu 1929 — adecă în preajma Serbărilor Unirii — a apărut din nou gazeta studenţilor creştini numită:

Glasul Studenţesc, în Bucureşti Bulevardul Schitu Măgureanu Nr. 2. Această gazetă are un rost mare, în ce priveşte creşterea şi oţelirea fruntaşilor de mâine ai neamului nostru. Rostul acesta mare al gazetei susnumite se vede din următoarele cuvinte ale preşedintelui Uniunii Studenţilor Creştini Dl *Gh. Sârbulescu*, publicate în numărul 1 anul V.

„De veacuri s'a dus o luptă continuă ca aceste plaiuri ale Ţării Româneşti să fie stăpânite numai de Români“.

Aţi înţeles tineri rătăciţi, ai diferitelor partide politice, care luptaţi pentru căpătuială, chiar alăturea de jidani în contra Neamului, nu pentru ca *„România să fie a Românilor“*?

Dorim suratei noastre *„Glasul Studenţesc“* viaţă lungă, fără întrerupere, şi bogată în fapte româneşti.

O GAZETA CU MULT BUN SIMŢ, este gazeta *„Avântul“*, din Petroşani, scoasă de dl V. B. Toloescu.

In Nr. 20 din 19 Maiu 1929, adecă numărul scos cu ocazia sărbătoririi 10 ani dela Unirea tuturor Românilor, numita gazetă publică fotografiile. Domnitorului Ioan I. Cuza, a Regilor Ferdinand I şi Carol I, a lui Mihai Viteazul, a M. S. Reginei Maria, a M. S. Regelui Mihai I. a A. S. R. Principesa Elena, a bărbaţilor de Stat. Take Ionescu, Ion I. C. Brătianu, General Averescu, Ştefan C. Pop, Iuliu Maniu, Vasile Goldiş, General Presan şi Nicolae Iorga, arătând pe scurt activitatea fiecăruia din cei numiţi, fără ca să uite însă pe Octavian Goga, N. Filipescu, Barbu Delavrancea şi Părintele Vasile Lucaciu, care îşi au locul lor bine stabilit în istoria de întregire a neamului românesc.

DL I. G. DUCA INTOVĂRĂŞIT CU JIDANII. Citim în revista economică ce apare la Cluj, în numărul din 19 Maiu 1929 (Anul IX Nr. 20) următoarea informaţie:

„*Banca de Credit Român S. A.* Bucureşti în şedinţa din urmă a direcţiunii l-a ales de Preşedinte de onoare pe Dl Jules Cambon, Preşedinte activ a fost ales prinţul *Barbu Stirbey*, iar vicepreşedinţi Dnii *I. G. Duca* şi *Kaufman Oscar*. Direcţiunea a reînoit mandatul de administrator-delegat pentru Dl Kaufmann Oscar.“

MÂNDRIA JIDOVEASCĂ ŞI INCONŞTIENTĂ A GUVERNULUI D-LUI MANIU. Citim în *Jüdische Presszentrale* Nr. 549 din 14 Iunie 1929 următoarea informaţie sosită din Bucureşti:

„Guvernul a numit ca expert tehnic în Ministerul Muncii pe Preşedintele Uniunii Cooperativelor jidoveşti pe Nahum Rotmann.“

Se întreabă marele public românesc: conduce acel minister titularul I. Răducanu? sau conduce de fapt Jidovimea internaţională prin *Aristid Blank* la a cărui bancă I. Răducanu a fost director până a ajunge Ministru?

OAMENI ŞI OAMENI. In România întregită Ministrul de Interne Vaida prezidează concursuri de frumseţe; în Italia, Mussolini le interzice ca imorale. Judecaţi-vă fruntaşul, domnilor naţional-ţărănişti!

INTREBARE FĂRĂ RĂSPUNS DAR CU RĂSUNET IN OPINIA PUBLICĂ. Intrebăm pe Ministerul de Interne, Dl Vaida, specialist în materie, ce crede Dsa despre următoarea constatare făcută de *Alfredo Rocco* actual Ministru de Justiţie al Italiei fasciste, cu privire la francmasonerie:

„Forţa acestei Asociaţiuni nu constă în idealităţile ce pot însufleţi aderenţii, dacă ele există, ci în foloasele ce ea poate da, sau despre care se crede că poate da [1])“

Cu aceste câteva cuvinte, colaboratorul lui Mussolinii desvălue toată hipocrizia, hrănită cu materialism, a Francmasoneriei, pe care o cunoaşte din practica de adept, Dl Vaida.

PARLAMENT ROMÂN-CREŞTIN. E o înşelare a minţii şi insultă adusă simţământului naţionalist şi creştin, dacă am mai putea crede — că parlamentul ţării e român-creştin. Duhul minciunii şi al răzvrătirii, faţă de tradiţiile sfintei noastre credinţe creştine ortodoxe sunt linia de conduită a domnilor parlamentari.

Cele întâmplate de curând în senatul ţării ne lămuresc pe deplin, asupra celor de mai sus. Rabinul Niemirower, reprezentantul cultului ovreiesc în senat, a atacat în mod cinic pe un episcop creştin-ortodox. P. S. S. Ghenadie al Buzăului — pe motiv, că nu s'a permis şi hahamului dela Buzău să slujească alături de soborul preoţesc, cu prilejul zilei eroilor; senatorii au aplaudat pe rabin.

Iar când episcopul creştin ortodox a vroit să răspundă, „cinstiţii“ senatori nu i-au dat voe — vociferând, de credeai că te afli într'un staul de vite.

Toate acestea sub oblăduirea celor suspuşi, ce reprezintă ţărănimea românească, păstrătoare a sfintei credinţe şi cu respect faţă de ierarhii bisericii.

---

[1]) c. La Transformazione dello Stato, Roma 1927, pag. 42.

RADIOFONIA ŞI JIDANII. După cum ne informează ziarul „Universul" Nr. 132 An. XLVII, societatea română de radiofonie de sub preşedinţia emeritului „sociolog" Dl Dim. Gusti, profesor universitar şi membru în nenumărate consilii de administraţie, a ţinut şedinţă — disertând chestiunea informării minoritarilor prin radiofonie. Citâm: *„Dl profesor Gusti comunică impresia bună ce a făcut în Bucovina traducerea poeţilor români într'o antologie în idiş".*

Acestea sunt preocupările societăţii române de radiofonie şi ale profesorului universitar Gusti; toate celelalte probleme sunt de interes secundar.

E şi firesc să se întâmple astfel într'o societate, unde e pus la loc de cinste Jidanul Herşcu Blazian, cel care anii trecuţi şi-a permis să stropească cu noroiu, în Isus Christos şi în Români, prin coloanele „Adevărului literar şi artistic".

„ASIMILAREA JIDANILOR". Documentul cel mai convingător relativ la chestiunea asimilării Jidanilor ni-l oferă darea de seamă a congresului „Uniunii Evreilor români", publicată în ziarul „Universul" Nr. 131 An. XLVII. Reproducem fără vre-o denaturare, declaraţiile textuale, categorice ale Jidanului *Berkovitz* — unul dintre fruntaşii „Uniunii Evreilor români": *„Nu suntem pentru politica de asimilare şi de renunţare la tradiţia evreiască".*

Ce crede despre acest lucru dl D. Gusti, preşedinteele „Institutului social român"? Ce zice dl N. Iorga, marele istoric al Ţării româneşti?

Iar dl Vintilă Brătianu, preşedintele partidului naţional-liberal", în care e membru activ dl Berkovitz, nu are nimic de adăogat?

UN APEL AL U. N. C. R. Colegi! Impotriva noastră se duce de multă vreme o luptă tăcută de învăluire şi captare, luptă pornită de Jidani şi susţinută de oameni fără conştiinţă şi fără Dumnezeu, vânduţi Jidanilor pentru o mână de arginţi. Iată că acum dau asaltul făţiş şi îndrăsnesc să lovească în conducerea organizaţiei noastre.

In ziarul tuturor murdăriilor patronat de Pamfil Şeicaru, scribul cumpărat de cine dă mai mult, ruşinea neruşinatei prese de şantaj, a apărut Dumineca trecută un articol semnat de Jidanul V. Rodan, pe adevăratul nume Roder, articol în care conducătorii noştri sunt insultaţi şi calomniaţi.

Mai ales, se face cap de acuzare aceluia pe care îl cunoaşteţi cât s'a sacrificat cauzei naţionale, preşedintele U. N. C. R. şi al Centrului Studenţesc Bucureşti, colegul G. Sârbulescu, din condamnarea consiliului de răsboi, suferită pentru că s'a ridicat cu toată energia împotriva eliminării celor 300 studenţi cu ocazia congresului dela Oradea-Mare.

Reptila jidovească Roder încearcă să muşte, nu numai din atavica pornire „ci şi din ordin suprem şi ocult: nu le convine Jidanilor şi jidăniţilor ca la congresul de la Budapesta, România să fie reprezentată prin delegaţia aleasă de noi toţi, delegaţie compusă din oameni cari ar putea în cazul unei eventuale, discuţii să arate problema jidovească din ţara noastră în adevărata ei lumină.

Dedesubtul mârşeviei semnată de Jidanul Roder:

Pamfil Şeicaru încearcă să-şi răzbune manifestaţia ostilă făcută de cei 5000 de studenţi, cari la 10 Dec. l'au acoperit de huidueli, pentru moravurile pe care le-a încetăţenit în presa românească, lovind în preşedintele de atunci, astăzi reales G. Sârbulescu. Apoi, Lorin Popescu, Sluga lui Şeicaru, corector de noapte al pamfletului, inspiră condeiul Jidanului Roder, ca să răzbune piciorul în spate care i s'a dat de întreaga studenţime, pentru că atunci când a fost pus să aleagă între studenţimea care îi acordase încrederea şi stăpân, la preferat pe Şeicaru!

Colegi!

Voi care aţi purtat făclia naţionalismului din mână în mână, camarazi de luptă integrală alături de cei, azi batjocoriţi, veţi răbda pe obrazul vostru palma pe care Jidanii şi jidăniţii încearcă să ne-o dea?

Insulta adusă conducătorilor noştri e insulta adusă nouă!

Dacă în sufletul nostru a mai rămas o urmă de demnitate, o ultimă scântee din flacăra idealismului sfânt, de altădată, să reacţionăm.

ROMÂNI IUBITORI DE CINEMATOGRAF, aţi fost să vedeţi cu toţii, dar chiar cu toţii, filmul „Simfonia dragostei", al cărui acţiune se petrece în România? Aţi fost cu toţi să admiraţi talentul neîntrecutului artist român I. Livescu? N'aţi fost. Dar în schimb aţi fost nu-i aşa şi-aţi umplut sala cinematografului, când s'au jucat filmele străine şi în special filmele concetăţenilor noştri şi-aţi admirat împreună cu ei. Aţi fost, nu-i aşa la filmul „Rapsodia ungurească"! Acum **cercaţi-Vă conştiinţa şi vedeţi dacă** sunteţi buni şi adevărat Români şi veţi înţelege şi ce voim noi a mai spune.

Sprijinitorii noştri. Iată ce ne scrie un cinstit şi inimos abonat al revistei noastre: „Din suma restantă în abonamentul revistei Infrăţirea Românească, trimit această sumă (lei 250), deocamdată, iar restul îl voiu achita în luna ....., când voiu primi întreaga pensie, care n'am primit-o de 10 luni; cu toată stima I. H. înv. pens."

UN OM MUNCITOR. Dl Dr. Victor Petheu căpitan invalid, Preşedintele I. O. V. filiala Prahova, văzând cu durere, suferinţele invalizilor, ale văduvelor şi orfanilor din răsboiul pentru întregirea neamului, precum şi suferinţele poporului românesc, ajuns rob în ţara lui, s-a pus pe lucru pentru a strânge rândurile acestor nedreptăţiţi ai neamului, luminându-le conştiinţa naţională şi îndemnându-i la solidaritate pentru a-şi impune respectarea drepturilor recunoscute de lege dar călcate în picioare de politiciani.

Spre acest scop a aranjat adunări în Râmnicul Sărat la 28 Aprilie 1929 în Ploeşti la 5 Maiu 1929, în comuna Bertea jud. Prahova la 20 Maiu 1929 şi în Moreni jud. Prahova la 23 Iunie 1929, unde s'au sfinţit Drapele de ale asociaţiei Invalizilor, Văduvelor şi Orfanilor din Războiu", iar dl *Dr. V. Petheu* a ţinut conferinţa *„Duşmanii Satelor".*

Reproducem mai jos, din apelul Asociaţiei Generale I. O. V. Filiala Prahova:

Asociaţia Generală I. O. V.
Filiala Prahova

Fraţi Creştini,

Luni 20 Mai orele 10 dimineaţa, are loc în Biserica Sf. Paraschiva şi la Monumentul Eroului necunoscut din comuna Bertea

Sfinţirea drapelului comunal I. O. V. din Bertea

In cine a mai rămas un pic de conştiinţă să vină şi să ia parte la această mare solemnitate naţională, să îngenunche şi să depună o lacrimă şi o floare pe mormântul aceluia din a cărui vrednicie trăim noi azi, şi cu cuvinte, dacă cei mari nu voesc altfel, să alinăm suferinţa şi durerea acelora ce şi-au pierdut tot ce au avut mai scump ca părinte, soţ, frate sau fiu. După amiază la orele 3, dl Dr. Victor Petheu va ţine în localul şcoalei o Conferinţă tratând despre „Duşmanii satelor".

Iar neobositului şi însufleţitului camarad de luptă Dlui *Dr. Victor Petheu* îi urăm bun succes în lupta ce poartă cu atâta avânt şi statornicie.